

Ny Tantara Miafina ao Ambadik'ilay Andininy Faha-40 — Laharana faha-19

Ny Loza Faharoa — Fizarana Fahenina

Jeff Pippenger
2026-07-20

Ny bokin'i Daniela sy ny Apokalypsy dia mifameno, izany hoe, rehefa atambatra izy ireo dia tonga amin'ny fahatanterahany.

“Ao amin'ny Apokalypsy no ihaonan'ny boky rehetra ao amin'ny Baiboly sy iafarany. Eto no famenon'ny bokin'i Daniela.” Asan'ny Apostoly, 585.

Ny fanjakana ao amin'ny faminaniana ara-Baiboly no tokony ho ivon'ny fandinihan'ny mpianatra ny faminaniana, fa eo indrindra no anehoana indrindra ny tantara ivelany momba ny andro farany.

“Tsara lavitra ny mianatra, eo amin'ny fahazavan'ny tenin'Andriamanitra, ny antony mifehy ny fiakaran'ny sy ny faharavan'ny fanjakana. Aoka ny tanora handinika ireo firaketana ireo, ka hahita fa ny tena fanambinana nentin'ireo firenena dia nifamatotra tamin'ny fandraisana ireo foto-kevitra avy amin'Andriamanitra. Aoka izy handalina ny tantaran'ireo hetsika fanavaozana lehibe, ka hahita fa impiry ireny foto-kevitra ireny, na dia nohamavoina sy nankahalaina aza, ary na dia nentina tany an-tranomaizina sy teo amin'ny fitoeran-tsazy famonoana aza ireo niaro azy, dia tamin'ireo sorona ireo indrindra no nandreseny.” Education, 238.

Ny tantara masina, na ireo “hetsika fanavaozana lehibe”, na ny “fiakaran' sy firodanan'ny fanjakana;” ny tantara masina dia raharaha mahakasika aina na fahafatesana ao amin'ny Tenin'Andriamanitra. Voasoratr'i Paoly ao amin'ny 2 Tesaloniana toko faharoa fa ireo izay tsy tia ny fahamarinana, ary taorian'izany dia mandray fahadisoam-panantenana mahery; dia manao izany satria nifidy handà ny hafatra izay nofaritan'i Paoly ao amin'io andalana io izy ireo. Ilay andalana dia mampiseho ny fifandraisan'i Roma jentilisa amin'i Roma papaly, izay koa no fifandraisan'i Pergamos sy Tyatira ary koa no fifandraisan'ny vy sy ny tanimanga, ary koa, ny fifandraisan'ilay dragona amin'ilay bibidia. Ny fiakaran'i Roma papaly izay asehon'i Tyatira sy ny firodanan'i Roma jentilisa araka ny asehon'i Pergamos dia fahamarinana halan'ireo izay mandray fahadisoam-panantenana mahery.

Tamin'ny tantaran'ny Millerita, ny hevitra nifandirana teo amin'ny Millerita sy ny Protestanta, izay tafiditra tao amin'ny tabilao pioniera 1843, dia mikasika izay hery ara-tantara naseho ho “mpandroba ny olonao” ao amin'ny andininy faha-14 amin'ny Daniela toko faha-11. Moa ve ny mpandroba dia ny fiakaran'i Roma jentilisa, araka ny nambaran'ny Millerita, sa ny fianjeran'ny Seleosida, araka ny nolazain'ny Protestanta?

“Ny firenena rehetra izay efa niakatra teo amin'ny sehatry ny asa dia navela hihazona ny toerany eto ambonin'ny tany, mba hiseho raha hanatanteraka ny fikasan'ilay 'Mpiambina sy Ilay Masina' izy. Ny faminaniana dia nanara-maso ny fiakaran'ny ny fianjeran'ireo fanjakambe

lehibe eran-tany—Babylona, Media-Persia, Grisias, ary Roma. Tamin'ny tsirairay amin'ireo, tahaka ny tamin'ireo firenena kely hery kokoa, dia niverimberina ny tantara. Samy nanana ny fotoam-pitsapana azy avy izy rehetra, samy tsy nahomby, nanjavona ny voninahiny, niala ny heriny, ary ny toerany dia nofenoan'ny hafa. ...”

“Avy amin'ny fiakarana sy ny fahalavoan'ny firenena, araka izay naseho mazava ao amin'ny pejiny ny Soratra Masina, dia tokony hianarany ny maha-tsinontsinona ny voninahitra ivelany sy araka izao tontolo izao fotsiny. Babylona, tamin'ny heriny rehetra sy ny famirapiratany, izay tsy mbola hitan'izao tontolontsika intsony ny tahaka azy hatramin'izay,—hery sy famirapiratana izay toa mafy orina sy maharitra tokoa teo imason'ny vahoaka tamin'izany andro izany,—dia lasana tanteraka tokoa! Tahaka ny ‘vonin'ny ahitra’ no nahalevona azy. Toy izany no hahalevonan'izay rehetra tsy manana an'Andriamanitra ho fanorenany. Izay ihany no maharitra, dia izay mifamatotra amin'ny fikasan'Andriamanitra sy maneho ny toetrany. Ny foto-keviny ihany no hany zavatra mafy orina fantatr'izao tontolontsika.” Education, 177, 184.

Ny tantara ara-Baiboly dia ilay fahitana izay nolazain'i Solomona fa izay tsy ananany dia ho levona. Ny Millerita dia nahafantatra sy nanambara ireo dimampolo amby zato taona izay aseho amin'ny hoe “dimy volana” ao amin'ny Apokalypsy toko faha-sivy, andininy faha-dimy sy faha-folo, nefa tsy nandavaka lalina tao amin'ny tantara aseho ao amin'ny toko faha-sivin'ny Apokalypsy izy ireo. Namaritra tsara ny dimy volana ao amin'ny andininy faha-folo izy ireo, kanefa hita fa nihevitra fa satria samy ahitana ny teny hoe “dimy volana” ny andininy faha-dimy sy faha-folo, dia fanamafisana fotsiny ny faminaniana momba ny fampahoriana aseho ao amin'ireo andininy roa ireo izany. Ankehitriny dia mora aseho fa rehefa maneho “dimy volana” ny andininy faha-dimy, dia dimampolo amby zato taona no tondroiny, izay nanomboka tamin'ny fahafatesan'i Mohammed tamin'ny taona 632, ary nifarana tamin'ny taona 782 tamin'ny fanalam-baraka an'i Empress Irene an'ny Empira Bizantina, na ny Empira Romanina Tatsinanana.

Tsy diso ny mpisava lalana tamin'ny fampiharany ny andininy faha-folo ho amin'ny adin'i Nicomedia tamin'ny 27 Jolay 1299, ho fiandohan'ny dimampolo amby zato taona izay nifarana tamin'ny fanalam-baraka an'i Constantin farany izay nanjaka tao Constantinople tamin'ny 27 Jolay 1449. Andalana mifanindry amin'ny andalana, vanim-potoana dimampolo amby zato taona no manondro ny finoana silamo maneran-tany, araka ny asehon'ny loza voalohany, dia ny silamo avy any Arabia, sy ny loza faharoa, dia ny silamo avy any Torkia. Ilay silamo izay nanala baraka ny amperora sy ny amperora-vavy niaraka dia manondro ny finoana silamo maneran-tany mandresy fanjakana iray izay ahitana vehivavy, asehon'i Irene, sy lehilahy iray, asehon'i Constantin farany.

Tao anatin'ny dimampolo amby zato taona izay mifarana amin'ny fanalam-baraka an'i Irene, ny finoana silamo avy any Arabia no naka ny fanaraha-maso ny faritra na ny tanin'i Bizantia, ka namela an'i Irene ho amin'ny fahafaham-baraka lehibe tokoa, hany ka voatery nandoa hetra fanomezam-boninahitra nandritra ny telo taona izy, mbamin'ny fanerena hafa koa. Raha tonga ny fanalam-baraka an'i Konstantino farany, dia nanamarika ny fiandohan'ny fe-potoana efa-taona izany, izay mifarana amin'ny fahirano sy ny fandrodanana ny renivohitr'i Roma atsinanana. Tamin'ireo tranga roa ireo dia ny finoana silamo no antony: ny silamo arabo ho an'i Irene, ary ny

silamo tiorka ho an'i Konstantino farany. Amin'ny andro farany, ny finoana silamo maneran-tany, araka ny asehon'ireo vavolombelona roa dia ny silamo arabo sy ny silamo tiorka, izay aseho ao amin'ny loza voalohany sy faharoa, dia haka aloha ny faritany, ary avy eo ny renivohitra. Ny antokon-javatra ara-politika amin'ny andro farany, izay asehon'i Konstantino an'i Roma atsinanana, dia ampiarahina ara-panambadiana ara-tandindona amin'ilay antokon-javatra ara-pivavahana amin'ny andro farany, izay asehon'i Irene an'i Roma atsinanana. Ampiasaiko ny teny hoe antokon-javatra ara-politika sy ara-pivavahana mba hilazana fa ny tandindon'ny sarin'ny bibidia dia miseho aloha any Etazonia ary avy eo eo amin'izao tontolo izao. Ny sarin'ny bibidia dia ilay fanambadiana ara-tandindona an'i Konstantino sy Irene, izay samy afa-baraka amin'ny fahaverezan'ny faritaniny sy ny renivohiny eo anatrehan'ny finoana silamo.

Ny fanambadian'izy ireo dia fantatra amin'ny alalan'ny fampifanarahana ireo tantara roa, ary naseho mialoha tamin'ny fanambadiana teo amin'i Constantia sy Licinius tamin'ny taona 313 izany, tamin'ny nametrahana ny Didin'i Milan, ka nifarana ny fiangonana an'ohatra Smyrna ary nanomboka ny fiangonana an'ohatra Pergamos. Ireo izay lazain'i Paoly ho mandray fampiviviana mahery dia mandà tsy hahita ny hafatra fampitandreman'i Paoly izay ahitana fialam-pinoana, alohan'ny hanehoana ilay lehilahin'ny ota. Ao amin'ny tantaran'i Pergamos no isehoan'ny fialam-pinoana, ary naseho tamin'ny taona 538 ilay lehilahin'ny ota, rehefa nanomboka ny fiangonan'i Thyatira.

Aoka tsy hisy hamitaka anareo amin'ny fomba rehetra; fa izany andro izany dia tsy ho tonga, raha tsy efa tonga aloha ny fihemorana, ary haseho ilay lehilahin'ota, dia ilay zanaky ny fahaverezana; izay manohitra sy manandratra ny tenany ho ambonin'izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana; ka dia mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy, ka mampiseho ny tenany ho Andriamanitra. 2 Tesaloniana 2:3, 4.

Ny tantaran'i Roma atsinanana dia manome vavolombelona roa momba ny fahamarinan'ny faminaniana, izay aseho koa ao amin'ny fifandraisana ara-tandindona misy eo amin'i Roma atsinanana sy i Roma andrefana. Ao amin'izany fifandraisana izany, i Roma andrefana no fiangonana ary i Roma atsinanana no fanjakana. Roma dia fitambaran'ny fiangonana sy ny fanjakana, araka ny asehon'ny vy sy ny tanimanga ao amin'ny Daniela toko faha-roa.

Ny antony iray ahafahana mahita amim-pahatokiana fa amin'ny andro farany dia hifanandrina amin'ny hery iray aseho ho fitambaran'ny fiangonana sy ny fanjakana ny Islam maneran-tany, ka haka ny faritaniny sy ny renivohiny, dia tohanan'ny vavolombelona roa hafa avy amin'ny tantara masina ao amin'ny Apokalypsy toko faha-sivy. Osman dia nandresy ny faritanin'i Nicomedia tamin'ny 27 Jolay 1299, ary avy eo dia nandresy ny faritanin'i Nicaea roa taona tatỳ aoriana, tamin'ny 1301. Ny zanany lahy no nandresy ny tanàna renivohitr'i Nicaea tamin'ny 1331, ary io zanany lahy io ihany no nandresy ny tanàna renivohitr'i Nicomedia taorian'ny fahirano naharitra efa-taona izay nifarana tamin'ny 1337. Ny mpisava lalana dia nanamarika ny 27 Jolay 1299 tamin'i Osman, nefa tsy mba nijery ny ady manaraka, dia ny adin'i Nicaea, ho dingana faharoa ara-tantara tamin'ny fanorenana ny Fanjakana Ottoman. Ny 27 Jolay 1299 dia dingana voalohany tamin'ireo dingana maro nitarika ho amin'ny lalàna alahady. Ireo dingana roa voalohan'ny Islam tiorka dia nanamarika ny fiandohan'ny faminaniana iray izay nifarana tamin'ny 1449, avy eo

indray tamin'ny 1840, avy eo indray tamin'ny 9/11, ary avy eo indray tamin'ny 31 Desambra 2023.

Ny voalohany tamin'ireo dingana roa ireo dia tsy nanamarika ny fiandohan'ny zato sy dimampolo taona ihany, fa nanamarika koa ny fiandohan'ny valo amby telopolo taona. Nanomboka izany tamin'ny nakàn'i Osman ny faritanin'i Nicomedia, ary nifarana valo amby telopolo taona tatỳ aoriana, rehefa nalain'ny zanak'i Osman ny renivohitr'i Nicomedia tamin'ny fiafaran'ny fahirano naharitra efa-taona tamin'ny 1337. Ny isa valo amby telopolo dia maneho ny hoe “mitsangana,” ary ilay dingana voalohany izay nahazoan'i Osman ny faritany dia nanamarika ny fitsanganan'ny Silamo Tiorka. Tao anatin'io dingana voalohany naharitra valo amby telopolo taona io, ny fahirano “efa-taona” no manamarika ny famaranana. Amin'ny dingana farany amin'ny zato sy dimampolo taona, dia aterina ny fanalam-baraka, ary efa-taona tatỳ aoriana, tamin'ny 1453, dia alaina ny renivohitry Roma atsinanana.

Na tamin'ny Tiorka Ottomanina izany tamin'ny 1453, na ny zanak'i Osman nandray an'i Nikomedia tamin'ny 1337 sy an'i Nisea tamin'ny 1331, tamin'ireo toe-javatra telo ireo dia samy renivohitry Roma atsinanana avokoa ireo tanàna renivohitra ireo tamin'ny fotoana iray teo amin'ny tantara. Ireo tsipika telo rehetra dia samy manondro ny fandresena an'i Roma atsinanana. Ny tsipika tsirairay amin'ireo telo ireo dia manondro ny finoana silamo ho nandresy voalohany ny faritany ary avy eo ny renivohitr'i Roma atsinanana. Ny anaran'ireo renivohitra telo rehetra dia mitovy amin'ny anaran'ilay faritany. Samy manana tarehimarika ara-tantara alfa sy omega miavaka ireo tsipika telo ireo. Eo am-pamantarana fifandraisana eo amin'ny fiangonana sy ny fanjakana, miaraka amin'ny fanetren'ny finoana silamo ny amperora sy ny amperora-vavy, ny fanetrena ara-paminaniana dia mampifamatotra ny tsipik'izy ireo amin'i Roma andrefana, izay nohamavoin'i Constantin Lehibe koa rehefa nofidiny ho ambonin'ny tanànan'i Roma i Constantinople tamin'ny 330. Ny fanetrena farany nahazo an'i Roma andrefana dia tonga tamin'ny 476 niaraka tamin'ilay amperora farany, ary nanomboka teo dia nitotongana haingana hatrany izy.

Ny Roma Andrefana, raha ampitahaina amin'i Roma Atsinanana, dia ny fiangonana; ny Atsinanana kosa dia ny fanjakana. Fanalam-baràka tamin'ny voalohany tamin'ny taona 330, avy eo fanalam-baràka tamin'ny 476, ary avy eo tamin'ny 782, ary avy eo indray tamin'ny 1449. Tohin'ny fanalam-baràka izay nanomboka tamin'ny fizaràn'ny fanjakana iray, narahin'ny fanalam-baràka tamin'ny 476 noho ny fahaverezan'ny emperora, ary noho izany koa ny fanjakam-panjakana, ka narahin'ny finoana silamo nitondra fanalam-baràka voalohany tamin'ny faritanin'ny Atsinanana tamin'ny 782, ary avy eo tamin'ny renivohitry ny Atsinanana tamin'ny 1453.

Ny Islama ao amin'ny faminanian'ny Baiboly dia mampiseho mazava ny firafitry ny Roma atsinanana sy andrefana samy roa, ary ny fahazavana vokarin'ny Islama ankehitriny dia mifanaraka amin'ilay fahazavana fototra momba ny Islama izay nananan'ireo mpisava lalana Millerita, nefa mihoatra lavitra izany. Ny fotoam-pitsapana izay nanomboka tamin'ny 2024 tamin'ilay hoe: “ny mpandroba amin'ny vahoakanao izay hampitoetra ny fahitana” no alfa-n'ilay vanim-potoam-pitsapana, ary ankehitriny, eo amin'ny faran'ilay vanim-potoam-pitsapana, ny fahazavana avy amin'ny lohahevitra momba ny Islama ao amin'ny Apokalypsy toko fahasivy dia

manampy vavolombelona momba ny Roma andrefana sy atsinanana izay tsy mbola nodinihina velively raha tsy amin'izao andro farany ankehitriny izao.

Ny tsipika ara-paminaniana momba ny finoana silamo, araka ny aseho ao amin'ny toko fahasivy ka hatramin'ny toko fahiraika ambin'ny folo, dia mampiray ireo tsipika ara-tantara hita ao amin'ny andininy faha-folo ka hatramin'ny faha-enina ambin'ny folo ao amin'i Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo, amin'ny alalan'ny fanomezana porofo izay mifandray amin'ireo tsipika efa dinihina ao anatin'ireto lahatsoratra ireto. Nefa ao anatin'ily fanoharana ara-paminaniana momba ny fiakaran'ny finoana silamo dia ao ihany koa ny fiakaran'ny hetsiky ny Millerita sy ny hetsiky ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Vanim-potoana roa samy efatra taona, izay napetraka mafy ao anatin'ny sy ho ampahany amin'ny faminanian'ny fotoana ao amin'ny Apokalypsy toko faha-sivy, no manome fijoroana ho vavolombelona ny amin'ny efa-taona manomboka amin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844. Tamin'ny 1844 dia tsy misy intsony ny fotoana ara-paminaniana, koa ilay vanim-potoana an'ohatra efatra taona dia faritan'ny toetra mampiavaka azy ara-paminaniana, fa tsy amin'ny fotoana. Ny vanim-potoana efatra taona voalohany dia manondro ny nandresen'ny finoana silamo an'i Nikomedia, renivohitra romanina tatsinanana fahiny, tamin'ny 1337, valo amby telopolo taona taorian'ny nandresen-drainy ilay faritany. Ny efa-taona faharoa dia manondro ny fanalam-baraka ireo mpitondra ara-politika sy ara-pivavahana tao Roma tatsinanana tamin'ny 1449, izay nateraky ny finoana silamo; ary ny efa-taona fahatelo kosa dia manondro fanehoana be voninahitra ny herin'Andriamanitra, rehefa nidina tamin'ny 11 Aogositra 1840 ilay anjely izay nanazava ny tany tamin'ny voninahiny.

Ny tantaran'ny Millerita momba ny anjely voalohany sy faharoa dia mifanaraka amin'ny tantaran'ny anjely fahatelo mandritra ny fanombohan-kase ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina. Izany asa famaranana amin'ny fanombohan-kase izany dia ny famafana ny ota; izany no fampiraisana ny maha-Andriamanitra amin'ny maha-olombelona, ary mitranga izany mandritra ny ady entin'ny Silamo.

Ary novohany ny lavaka tsy hita noanoa; dia nisy setroka niakatra avy tao amin'ny lavaka, tahaka ny setroky ny lafaoro lehibe; ary nohamainin'ny setroky ny lavaka ny masoandro sy ny rivotra. Ary avy tamin'ny setroka dia nisy valala nivoaka nankamin'ny tany; ary nomena fahefana izy, tahaka ny ananan'ny maingoka amin'ny tany fahefana. Ary nasaina izy mba tsy hanimba ny ahitra amin'ny tany, na zava-maitso akory, na hazo akory; fa ny olona ihany izay tsy manana ny tombo-kasen'Andriamanitra eo amin'ny handriny. Apokalypsy 9:2–4.

Ny fahatanterahana lavorary ny faminanianana rehetra dia any amin'ny andro farany, koa ity andalan-teny ity dia manondro ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra amby efa-polo arivo. Ny faminanianana momba ny Silamo ao amin'ny Apokalypsy toko fahasivy no manome ny fanalahidy ara-tantara hitondrana miaraka ny fanoharana feno indrindra momba ilay hery izay manamafy ny fahitana, ao anatin'ily tantara izay nifarana tamin'ny 11 Aogositra 1840, rehefa noferana ny Silamo. Hatramin'izay fotoana izay dia niitatra ho ao amin'ny toko fahafolo sy ny tantaran'ny anjely voalohany sy faharoa ny fijoroana ho vavolombelona ao amin'ny Apokalypsy toko fahasivy. Ary avy eo ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo dia tonga tampoka amin'ny lalàn'ny Alahady ny loza fahatelo, izay fotoana anombohan'ny antso mafy ataon'ny anjely

fahatelo. Ny toko fahasivy no fanalahidin'ny Silamo amin'ny fandrindrana ny fiakarana sy ny fianjeran'ny fanjakana araka izay aseho ao amin'i Daniela sy ny Apokalypsy. Ny toko fahafolo sy fahiraika ambin'ny folo dia manondro ny fanandraman'ireo virijiny hendry iray hetsy sy efatra amby efa-polo arivo. Ny toko fahasivy dia manondro ny tandindona izay manamafy ny fahitana ivelany, ary ny toko fahafolo sy fahiraika ambin'ny folo kosa dia manondro ny fahitana anatin'ny mifandray amin'ny fanarahana ny Zanak'ondry ho ao amin'ny Toerana Masina Indrindra.

Ny toko fahafolon'ny Apokalypsy dia misokatra amin'i Kristy amin'ny maha-anjely mahery Azy izay midina mitondra boky kely efa misokatra. Natanteraka izany zava-nitranga izany tamin'ny 11 Aogositra 1840, teo amin'ny famaranana ny faminanian'ny Apokalypsy toko faha-sivy izay manondro telon-jato sy iraika amby sivifolo taona ary dimy ambin'ny folo andro. Ny Apokalypsy toko faha-folo dia manondro ny tantara manomboka eo ka hatramin'ny nahatonga ny hafatra ho mangidy tao an-kibon'i Jaona tamin'ny 22 Oktobra 1844. Ireo efatra taona manomboka amin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844 dia miainga amin'ny fahatongavan'ilay anjely voalohany ary mifarana amin'ny fahatongavan'ilay anjely fahatelo. Ireo efatra taona izay nanaraka ny fahatanterahan'ny 11 Aogositra 1840 dia natao tandindona tamin'ireo efatra taona nanomboka tamin'ny 27 Jolay 1449 ka hatramin'ny 1453 teo am-piandohan'ireo telon-jato sy iraika amby sivifolo taona ary dimy ambin'ny folo andro. Samy mifanaraka amin'ireo efatra taona nanaovana fahirano an'i Nikomedia nanomboka tamin'ny 1333 ka hatramin'ny 1337 ireo vanim-potoana roa samy efatra taona ireo. Ara-tandindona dia resin'ny silamo intelo i Roma Atsinanana. Ny voalohany dia tamin'ny fahirano an'i Nisea tamin'ny 1331, avy eo ny fahirano naharitra efatra taona an'i Nikomedia tamin'ny 1337, ary avy eo ny fahirano an'i Konstantinopla tamin'ny 1453.

Nozarain'i Diocletian ara-dalàna ho atsinanana sy andrefana i Roma tamin'ny 293, ary nozarain'i Constantin ara-paminaniana ho atsinanana sy andrefana i Roma tamin'ny 330. Tamin'ny 395, rehefa maty ny emperora Theodosius I, dia nozaraina tamin'ny fomba ofisialy sy maharitra ny fanjakana, satria navelany ho lovan'ny zanany roa lahy ny atsinanana sy ny andrefana. Nizara ho atsinanana sy andrefana ny fiangonana Katolika tamin'ny 1054, tamin'ilay “fisarahana lehibe.” Nisesy tsikelikely izany fisarahana izany, tahaka ihany koa ny faharavana izay nanaraka azy. Mbola mitoetra mandraka androany izany fisarahana izany. Tao anatin'ny dimampolo taona taorian'izany daty izany, dia nanomboka ady masina tokony ho roanjato taona nanohitra ny Islam ny fiangonana tandrefana tao Roma. Nianjera i Roma Andrefana rehefa very ny emperora farany nanjakany tamin'ny 476. Nianjera i Roma Atsinanana tamin'ny 1453. Nianjera i Roma papaly tamin'ny 1798. Nozaraina ho atsinanana sy andrefana i Roma jentilisa tamin'ny 293, 330 ary 395. Nozaraina ho atsinanana sy andrefana i Roma papaly tamin'ny 1054. Sister White dia manondro ny fiakaran'ny sy ny fianjeran'ny fanjakana ho teboka fanovozan-kevitra fototra amin'ny fandalinana ny Tenin'Andriamanitra.

Ny fanjakana izay avoaka ho eo amin'ny fahazavan'ny tantara avy ao amin'ny toko fahasivin'ny Apokalypsy dia manamafy ny hevitra fa i Roma no mametraka ny fahitana. Ny fifandraisana ara-paminaniana misy eo amin'ny Silamo sy ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina dia porofo fa ny hafatry ny antso amin'ny misasakalina, izay naseho mialoha tamin'ny nitaingenan'i Kristy zana-boriky niditra tao Jerosalema, dia asehon'ny faminanian'andro iray izay nanomboka

tamin'ny andron'ny loza voalohany, nitohy tao amin'ny tapany faharoan'ny faminaniana tamin'ny loza faharoa, ary tonga tamin'ny fahatanterahany tao anatin'ilay tantara naharitra efa-taona izay nanombohan'ny hetsika Millerita nentin'ny anjely voalohany sy faharoa tamin'ny fahatanterahan'izany faminaniana izany indrindra. Nanomboka tamin'ny famantarana hoe “roa amby telo-polo sy valo taona” (1299 sy 1301) izay nanamarika ny fiakaran'ny Silamo ny faminaniana, ary nifarana tamin'ny famantarana hoe “roa amby telo-polo sy valo taona” (1838 sy 1840) izay nanamarika ny fiakaran'ny Millerita.

Tamin'ny taona 1844, tamin'ny famaranana ny fe-potoana efatra taona an'ny Millerita izay efa nasehon'ny fanoharana tamin'ny fahirano nanomboka tamin'ny 1333 ka hatramin'ny 1337, sy tamin'ny 1449 ka hatramin'ny fahirano tamin'ny 1453, dia tsy tokony hampiharina intsony ny fotoana ara-paminaniana. Ny fanandratana ny fanevan'ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina dia mifandray mivantana amin'ilay faminaniana izay anandratana ny Silamo.

Joda, ianao no hoderain'ny rahalahinao; ny tananao ho eo amin'ny vozon'ny fahavalonao; ny zanakalahin-drainao hiankohoka eo anatrehanao. Zanaky ny liona Joda; avy tamin'ny remby, anaka, no niakaranao; niondrika izy, nandry tahaka ny liona sy tahaka ny liona antitra; iza no hamoha azy? Ny tehim-panjakana tsy hiala amin'i Joda, na ny mpanome lalàna tsy hiala eo anelanelan'ny tongony, mandra-pihavin'i Silo; ary ho Azy ny fankatoavan'ny firenena. Mamatotra ny zanak'ampondra lahiny amin'ny voaloboka Izy, ary ny zanaky ny borikivaviny amin'ny voaloboka tsara indrindra; nosasany tamin'ny divay ny fitafiany, ary tamin'ny ranon'ny voaloboka ny akanjony; ny masony ho mena noho ny divay, ary ny nifiny ho fotsy noho ny ronono. Genesisy 49:8–12.

Ny efatra arivo sy efatra alina amby iray hetsy dia maneho tanteraka ny toetran'i Kristy, ary Kristy, ankoatra ireo fanehoana ara-tandindona hafa, dia “voaloboka voafantina.” Ismaela dia lazaina ho lehilahy “dia” ao amin'ny Genesisy 16:12.

Ary izy ho lehilahy dia; ny tãnany hanohitra ny olona rehetra, ary ny tãnan'ny olona rehetra hanohitra azy; ary honina eo anatrehan'ny rahalahiny rehetra izy.

Ny teny nadika hoe “masiaka” dia ilay borikidia arabo. Ny solontenan'i Kristy amin'ny andro farany dia mitaingina eo ambonin'ny hafatry ny borikidia arabo, ilay boriky nitaingenan'i Kristy niditra tao Jerosalema, ilay boriky izay nony farany dia niteny rehefa nokapain'i Balama fanintelony. Ireo iraka izay nanambara ny hafatra izay nanome hery ny hafatry ny anjely voalohany tamin'ny 1840 dia tsy nahita faminaniana iray momba ny dimampolo amby zato taona, manan-danja sy mifanentana amin'izany, tao anatin'ilay tantara ara-paminaniana indrindra izay nisy ny hafatra nanome hery ny hetsika. Tsy hitany ireo fe-potoana roa samy efa-taona tao anatin'io faminanian'ny fotoana io ihany, izay naneho tandindona mialoha ny tantaran'ny 1840 ka hatramin'ny 1844. Ny Liona avy amin'ny fokon'i Joda dia manokatra mazava avy amin'ny “lalana fahiny” ankehitriny, izay tsy mbola hitan'izay rehetra taloha, ary izany dia mazava mifanaraka amin'ilay mazava izay efa nivoha hatramin'ny 31 Desambra 2023. Esoriny ny fisalasalana rehetra mikasika ny hoe Islama tokoa ve no mamely an'i Nashville. Ilay mazava dia manazava ny tandindon'i Roma, ka tonga fanambarana omega ho an'ilay fifanolanana alpha tamin'ny 2024 momba ny mpandroba ny olonao, ary izy koa no tandindona omega amin'ilay adihevitra momba io

tandindona io ihany teo amin'ny tantaran'ny Millerita. Asehony fa ilay Islama ao amin'ny faminanian'ny fotoana ao amin'ny Apokalypsy sivy no hafatra ivelany mandritra ny tantara anatin'ny fotoanan'ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo. Efa nampianatra io zava-misy io izahay hatramin'izay, nefa ankehitriny dia azo aseho eo amin'ny tsipika iray izay manomboka ao amin'ny Apokalypsy sivy ka mifarana ao amin'ny Apokalypsy iraika ambin'ny folo izany. Ilay fe-potoana fahatelo samy efa-taona mifandray amin'ny faminanian'ny fotoanan'ny Islama, izay tanteraka tamin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844, dia maneho ny fotoanan'ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo. Amin'ny alalan'ily horohoron-tany lehibe ao amin'ny Apokalypsy iraika ambin'ny folo dia asandratra ho faneva ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo.

Ao amin'i Ezekiela fito amby telopolo, ny fananganana ny olon'Andriamanitra ho tafika dia dingana roa, izay efa naseho mialoha tamin'ny famoronana an'i Adama. Voalohany, i Adama dia noforonina avy tamin'ny tanimanga, avy eo i Kristy no nitsoka tao anatin'ny fofonain'aina. Ao amin'i Ezekiela, ny faminaniana voalohany no mamorona ny faty, nefa mbola maty ihany izy ireo. Avy eo dia tsofina amin'ny faty ny rivotra efatra, ka mitsangana ho tafika lehibe izy ireo. Ny isa valo amby telopolo sy efapolo dia maneho ireo dingana roa ireo.

Hanohy ireo zavatra ireo isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

Taorian'izany dia nisy fetin'ny Jiosy; ary Jesosy niakatra ho any Jerosalema. Ary ao Jerosalema, eo akaikin'ny vavahadin'ondry, dia misy farihy iray atao amin'ny teny Hebreo hoe Betesda, izay manana lavarangana dimy. Teo no nandrian'ny olona maro be narary, dia jamba, mandringa, malemy, niandry ny fihetsehan'ny rano. Fa nisy anjely nidina tamin'ny fotoana voatendry ho ao amin'ily farihy ka nampihetsi-drano; ary izay niditra voalohany taorian'ny nihetsehan'ny rano dia sitrana, na inona na inona aretina nahazo azy. Ary nisy lehilahy anankiray teo, izay efa narary valo amby telopolo taona. Rehefa hitan'i Jesosy nandry izy, sady fantany fa efa ela tamin'izany toetra izany izy, dia hoy Izy taminy: Tianao va ny ho sitrana? Namaly Azy ilay narary hoe: Tompoko ô, tsy manana olona hampiditra ahy ao amin'ny farihy aho, rehefa mihetsika ny rano; fa raha mbola mankany aho, dia misy hafa midina alohako. Hoy Jesosy taminy: Mitsangàna, ento ny fandrianao, ka mandehàna. Dia sitrana niaraka tamin'izay ralehilahy, ka nitondra ny fandriany ary nandeha; ary Sabata tamin'izany andro izany. Jaona 5:1-9.

Koa miaingà, hoy aho, ka miampità ny lohasahan-dranon'i Zereda. Dia niampita ny lohasahan-dranon'i Zereda izahay. Ary ny andro izay nandehananay hatrany Kadesi-barnea mandra-pahatonganay niampita ny lohasahan-dranon'i Zereda dia valo amby telo-polo taona, mandra-paharingan'ny taranak'ireo lehilahy mpiady rehetra tsy ho eo afovoan'ny toby, araka izay nianianan'i Jehovah taminy. Deuteronomia 2:13, 14.